

Europeisk stiftelsesdag 13.oktober 2022

Handel med nærstående

Stiftelsestilsynet, Avdelingsdirektør Siw Heggedal Longvastøl

Samfunnsoppdrag Stiftelsestilsynet – tildelingsbrev KUD

- ✓ Sikre en forsvarlig forvaltning av stiftelser
- og
- ✓ øke kunnskapen om deres samfunnsmessige betydning.
- ✓ Bidra til at tilsynet er ledende i å bygge og formidle kunnskap om stiftelser

Stiftelseslova

Model for type virkemiddel etter effekt

Samfunnsoppdrag: Sikre forsvarleg forvaltning av stiftelsar - Trygge stiftelsesforma

Haldning

Strategi

Eliminere
eller endre
oppførsel

Motspelalar

Har bestemt seg for å ikkje etterleve

Bruk lovas fulle kraft

Ønskjer ikkje å etterleve,
men kan påverkast

Avskrekke med kontroll

Tryggheit
og
oppmuntring

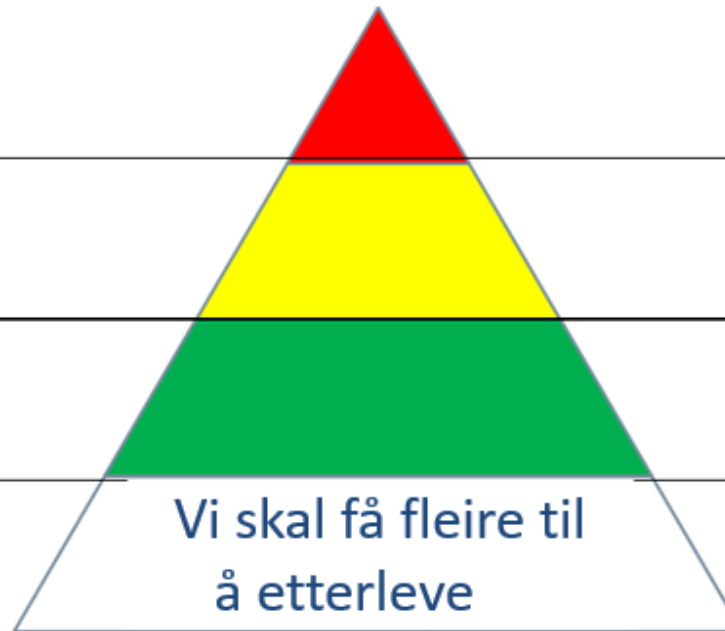
Medspelalar

Ønskjer å etterleve,
men lykkast ikkje alltid

Veiledning

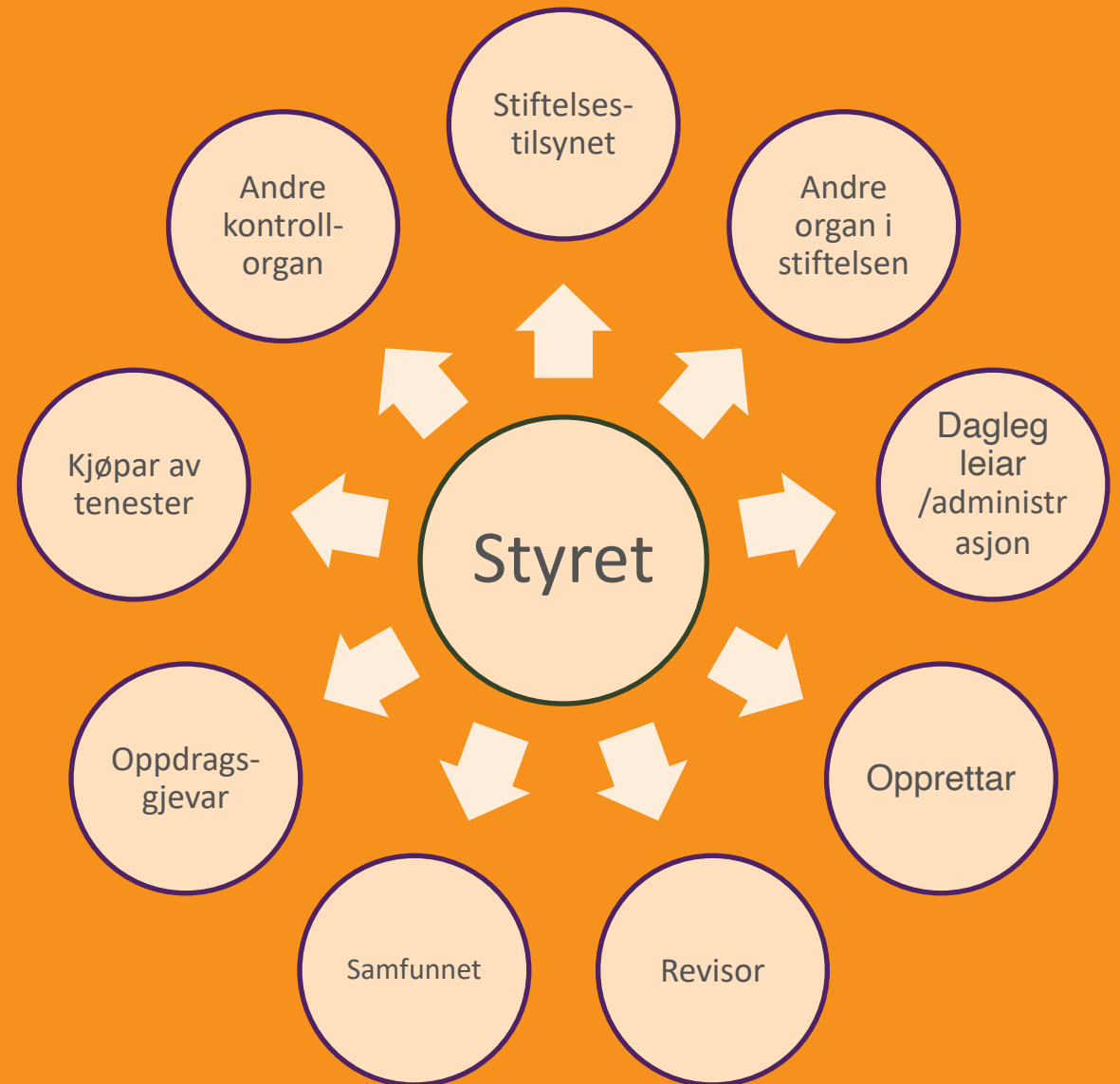
Klarer i stor grad å etterleve

Forenkling

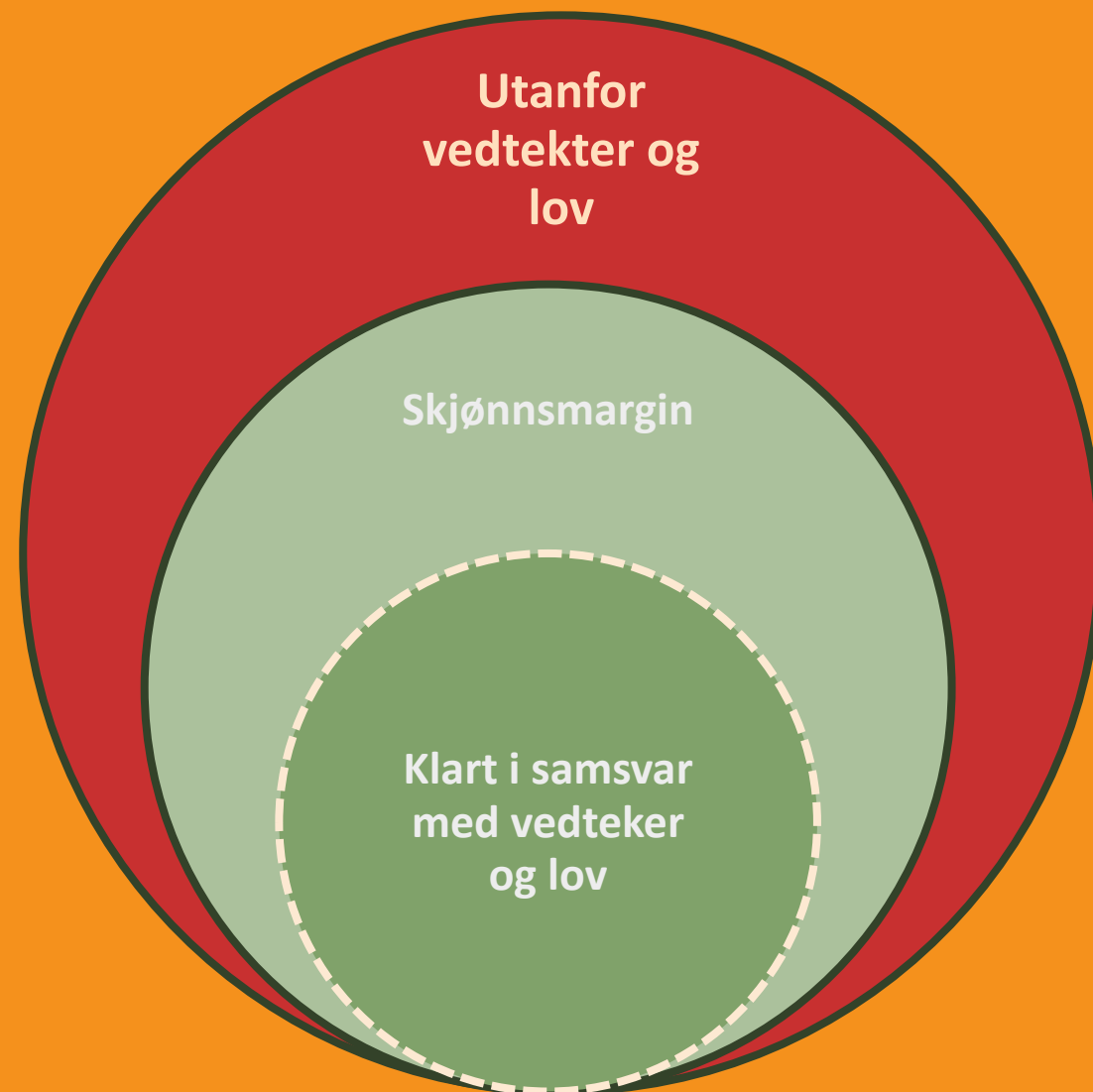
Styret har ansvaret

- Skal sørge for at stiftelsens formål vert realisert
- Skal ha kontroll over rekneskap og formuesforvaltning
- Forsvarleg forvaltning av stiftelsen
- Anna mynde og lovverk vil legge føringar for styret
- Oppdragsgjevar sine krav – må ta stilling til

- ✓ Styrets **forsvarlege vurderingar**
framgangsmåte & avgjerder
- ✓ Alle handlingar er i **stiftelsens interesse**
for formålet
- ✓ **Risikoar** vert fanga opp og handtert
- ✓ **Formålet** vert realisert
- ✓ Styrets **handlingsrom** vert nytta

Kva ser vi etter?

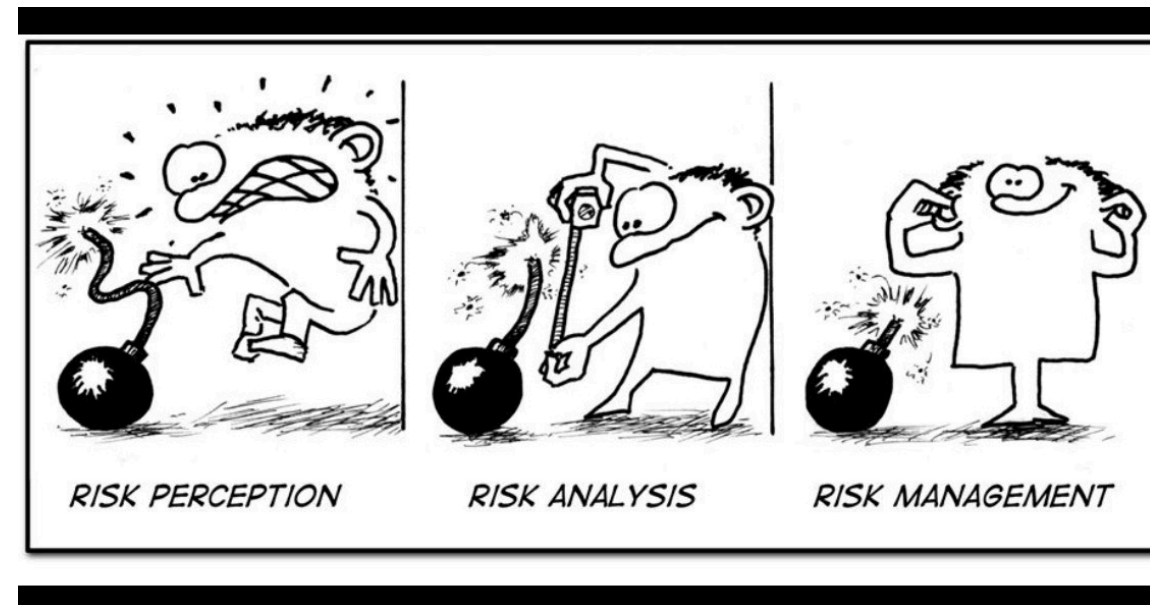
Nærstående transaksjoner – bakgrunn for tema

Våre erfaringar:

- Stiftelsar har utfordringar med spørsmål om habilitet –
- Dette kom også tydeleg fram i tematilsyn 2021 ([rapport](#))

Vi etterspør ofte om

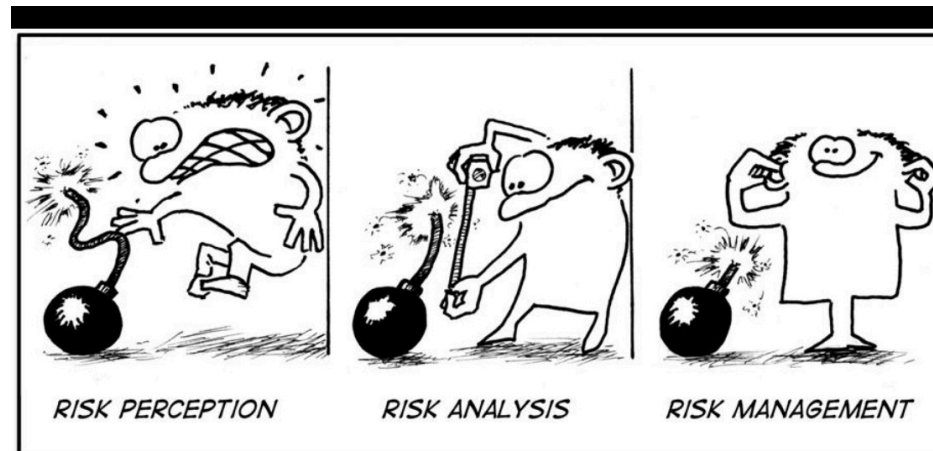
- stiftelsen har skriftelege avtalar
- styret har protokollerte beslutningar
- om styret har vurdert og dokumentert habilitet og slik sikra gyldige vedtak

Nærstående transaksjoner – bakgrunn for tema

Styret må ta ansvar for å sikre stiftelsens interesser, verdier og tillit!

- Transaksjoner med nærstående partar gir høgare risiko for at pris og kontraktsvilkår ikkje er marknadsmessige og gir slik høgare risiko for tap av verdi for stiftelsen.
- Særlig viktig at slike transaksjoner kan etterprøves.
- Styret må sørge for naudsynt dokumentasjon av saksbehandling, verdifastsetting og inngåtte avtaler.
- Ved transaksjoner med nærstående er det også viktig at styret følger reglane om habilitet i si saksbehandling.

Kven er nærstående?

- Nærstående partar kan vere både fysiske og juridiske personar (for eksempel selskap).
- For ein stiftelse vil til dømes styremedlemmar og dagleg leiar vere nærstående.
- Også deira familie eller selskap dei har bestemmande innflytelse i, vil kunne bli rekna som nærstående.
- Nærstående i § 5 blir for snevert for å sikre forsvarleg forvaltning (ikkje berre familierelasjon)
- § 37 første og andre ledd, (rolle i selskap eller org) omtalar også situasjonar ein vil kunne bli inhabil i

Omsyn:

Sikre markedsvilkår og markedspris på same måte og med same resultat som ville blitt avtalt mellom uavhengige partar

– fordrar armlengdes avstand

Kven er nærstående?

Oppsummert for stiftelsar vil typisk desse kunne være nærstående:

- Styremedlemmar i stiftelsen
- Daglig leiar
- Nærstående til nokon av dei over, sjå § 5.

Som ektefelle/samboer, slektninger og ektefelle/samboer av slektninger, eller selskap der vedkommende selv eller hans/hennes nærstående har bestemmende innflytelse.

- Datterselskap/tilknyttet selskap
- Fleire?

Transaksjonar – kva situasjonar snakkar vi om?

Med transaksjon meiner vi ein handel eller ei forretningsavtale mellom to eller fleire partar som til dømes kjøp eller sal av ei vare eller teneste, eller avtale om til dømes leige, lån eller løn.

Styret skal behandle saker og treffe avgjersler ut frå kva som fremjar stiftelsens formål og ivaretek stiftelsens interesser.

Alle transaksjonar i stiftelsen skal enten vere ledd i å realisere stiftelsens formål (formålsrealisering), eller skal ha mål om å skaffe midler til formålet (kapitalforvaltning).

Døme på transaksjonar:

- Leige av av eigedom, lokale mv
- Kjøp av tenester som regnskap, juridiske, opplæring/kurs mv (oppdrag)
- Løn til tilsette / dagleg leiar

Rapport [tematilsyn formålsrealisering 2021](#)

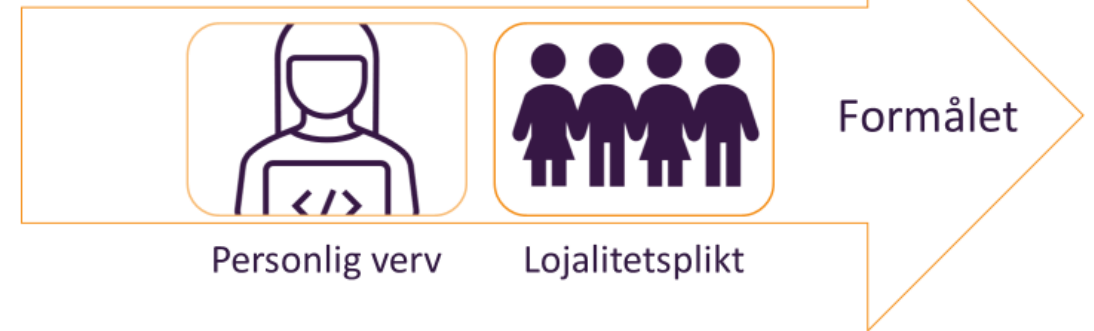

Kva må styret forstå?

- ✓ Viktighet av desse reglane
- ✓ Vikighet av å ha ryddige strukturar og vere transparent
- ✓ Kva kunnskap og kompetanse som er føresetnad for å få dette på plass.
- ✓ Viktigheita av å sikre forsvarlege prosessar og dokumentasjon!

Styret har ansvaret

Kva må styret forstå?

- Transaksjoner med nærstående partar gir høgare risiko for at pris og kontraktsvilkår ikkje er marknadsmessige og gir slik høgare risiko for tap av verdia for stiftelsen. Det er derfor særleg viktig at slike transaksjoner kan etterprøvast. Det betyr at styret må sørge for nødvendig dokumentasjon av saksbehandling, verdifastsettingar og avtaler.
- Ved transaksjoner med nærstående er det også viktig at styret i følger reglane om habilitet i si saksbehandling.
- Det er særleg viktig at transaksjonar mellom nærstående er riktig handtert i samsvar med lov. Dette betyr mellom anna at styret bør vurdere behovet for å formalisere egne retningsliner og rutinar for å sjå til at transaksjonane blir planlagt, gjennomført og dokumentert på ein forsvarleg måte.

Korleis førebu seg ?

Ta stilling til praktisering av habilitetsreglane på generelt nivå

- ✓ Få oversikt over styremedlemmane sine roller ved årsplanlegging
- ✓ Utarbeide rutine med omtale av framgangsmåte ved mogleg habilitet
- ✓ Få oversikt over kva situasjonar styremedlemmane bør vere merksame på?

....og deretter i den einkilde sak.

NB! Hugs at habiliteter gjentakande og i alle delar av prosess: førebuande arbeid som innhenting av informasjon, styrebeslutning, inngåing av avtale mm.

Vegen vidare

- I gang med samordna tilsyn med Udir – barnehagestiftelsar – kunnskap / tematilsyn
- Haust –22: Fleire tematilsyn med fokus på tema nærståande transaksjonar.

Tydleggjere tema på heimeside med td sjekklister over mest relevante probelmstillingar

TAKK